

Balūwa wa mambwa nino Pōlo ukpikilya ndi Batesalonika Likpūmuka la mambwa

Balūwa wa mambwa nino Pōlo ukpikilya ndi bakilisito ba Tesalonika nima. Pōlo aga ndi ku beyo, ubikyaga Mongoni Manza ka Yeso-Kilisito (Wanda Ligubo ka batutumbwa 17:1-10). Batesalonika bapunga ndi kabye pisi ka Kilisito. Luki limoti, kumbuso wo ngbinga mukede, Bayuda bemoti-bemoti nibo ba ndi luga kabu bukpanya ndi bambanzu kavikimanaga na Pōlo ibu na wai-daki. Bakilisito basuma ndi Pōlo ibu na bawai-daki. No biti, bopupa ndi na ibu kunzi wa gudu, Pōlo aga ndi na bawai-daki ka gudu wa Bele.

Kumbusa wa byanga bifa, Pōlo atika ndi Timotio kaundoku Bakilisito ba Tesalonika beyo ba ndi mino kakpokyoniso obili kabu. Niyo igoku, abikya Pōlo be ba mbeyi kabye pisi ka Kilisito aka. Luki limoti, bemoti-bemoti luga kabu bakegu kapa kagya ligubo ko bulya yibinika buti ba obili kabu. Bakabikya be Yeso akaigoku mbiya wanu, kagya bata ligubo, kegu na izangiya. Bagogo ba kuwa ndi mambengi bida, kye babukuta kabu budingi na bawai-dabu bokwogoni, luki limoti, Yeso kanigikugu. Kinili, Pōlo ukpikilya ndi kautumiso mambengi, utumbulyaga goni beyo Yeso igoku ndeke mino, na beyo ugya ndeke mino batu bi

nifo babinikyana. Kuwa wa go wa, bakwanana kaiko na mutamanagi be bika ndeke bongbinga basi pa imoti na Mombukwono-dosu.

Yigbananaga ya kitabu yi niyi:

Yuuso 1:1

Bayo Batesalonika babinikyana ndi mino 1:2-3:13

Obili nino abosilogo Kunzi 4:1-12

Mutamanagi kaigoku ka Kilisito 4:13-5:11

Mutiwi, na yuuso ya mulifo 5:12-28

Yuuso

¹ Imi Polo pa imoti na Silivano ibu na Timotio, tamumuusogito ifunu bomomосу ba Kanisa ya Tesalonika. Tamukpikilyi ifunu balawa yi nima, Kanisa niyo ko Kunzi Obosu na Mombukwono-dosu Yeso-Kilisito. Babunga na maziyo iki na ifunu!

Yigya na baya ka Batesalonika

² Tamigisilyaga Kunzi bongbinga basi ibiba ko bulya kunu. Tamutwaga masye masi wa tikaga mino kalamba.

³ Tamutamanaga bongbinga basi ka yigya kunu ko misa ko Kunzi Obosu: iki ko pisi ya baya kunu ikani ko pisi ya sipananiso beyo mo mino kagya ligubo na beyo mobiso mino mutamanagi kunu ka Mombukwono-dosu Yeso-Kilisito.

⁴ Bamamaki, takaiba be Kunzi amuponi, amupunogoni ndi kaiko batu kaki.

⁵ A beyo, ngbingo yi nino tabikyaga ndi mino Mongoni Manza ku kunu, takabikyagagu ndi na manzina aka, luki limoti, a ndi ko ngu na ko pisi ya Limengi-Lotu, na ka linguna. Mibatun ndi

ƒeyo ɔbili kusu a ndi mino luga kunu, ko bulya izangiya kunu.

⁶ Mapunga ndi kabye yigya kusu na niyo ka Mombukwono-dosu, gutugu ƒeyo ma ndi mino ka bukpeki-kpeki yo, pisi ka Limbengi-Lotu, mabayatu ndi likpumuka ko Kunzi na magyagya.

⁷ Kinili, miitoni kawa likingyosi lanza ka batu basi nibo babinikyana ndi ba iwili ya Makedonia na ka niyo ya Akaya.

⁸ A ƒeyo, likpumuka ka Mombukwono-dosu apunga ndi kaigbata katukya ku kunu, adwe ka Makedonia na ka Akaya. Na goni, mongoni ma baya kunu ko Kunzi itulyononi ndi ka bapa bayasi, gutugu ibusu aka takegu bata no luki nilo takwanana kamatila.

⁹ Bambanzu basi batumbulagatu ndi ƒeyo matitilya ndi mino, ngbingo yi nino taga ndi mino ku kunu. Batumbulaga goni ƒeyo musa ndi mino bokunzi, mapunga kagugubyo Kunzi nino a na ɔbili na walinguna,

¹⁰ na ƒeyo mikaga mino kabundaga Mikaki ƒeyo ka Yeso nino akotukyoku kugu wa lisyɛ. Iyi no Kunzi abililisa ndi luga wa bamanda, kye atikulagi ka ngbuta ko Kunzi niyo akodoku.

2

Ligubo nilo Polo agya ndi ka Tesalonika

¹ Bamamaki, ibunu bamombukwana-donu bi makaiba binza ƒe ligundu kusu ku kunu kegu ndi payaya.

² Kambwa kosila ku kunu, mukanatutu ndi ƒeyo batigyogyisa ndi mino, batitumbwa ka gudu

wa Filipi. Gutugu beyo bukpeki-kpeki a ndi mino budingi yo, Kunzi kusu atipátu ndi ngu kamubikyaga Mongoni Manza kaki.

³ Mutuu kusu kegú ndi nimó ma bongo, ikani nimó ma mutamanagi manye, ikani nimó makuboboku.

⁴ Luki limoti, ifusu, tanzinaga ndi beyo aka yo Kunzi apago mino. A beyo, atimina ndi be tokwononito ko misa kaki, atipá ligubo kabikyaga Mongoni Manza. Takakyagigu ligubo li nilo kye tinisoni banza ko misa ka bambanzu, luki limoti, ko misa ko Kunzi ninó ibaga mambengi kusu.

⁵ Makaiba binza be münzina kusu kegú ndi nimó mubulyisyo. Kunzi akaiba binza be takakisagigu ndi kalyalya ka gongu kunu pisi ka münzina manzana.

⁶ Takegu ndi kakisa be bambanzu batibibi, iki ibunu ikani batu bagogo.

⁷ Wina se, ifusu abe batutumbwa ka Kilisito takwanana ndi kamubinikiso buti kusu, luki limoti, ta ndi bitombiii luga kunu, mufongoni beyo amaki-bomiki asyeye mino limbengi ka bomikaki.

⁸ Tamupaga ndi kugbe, takikogigu ndi bakitulya asi kamubikyaga Mongoni Manza aka, luki limoti, ta ndi bakitulya kapá obili kusu bikpe ko bulya kunu kye tamupaga ndi kugbe.

⁹ Bamamaki, makatamana binza beyo tagyaga ndi mino ligubo, tikogo ndi bungu bikya. Ngingo yi ninó tikaga ndi mino kabikyaga Mongoni Manza ko Kunzi, tigugubyaga ndi biti na lisyé kye mambanzu gutugu bemoti aka luga kunu kobinikonitoga buti kusu.

10 Ifunu ma bademũ kusu gutugu Kunzi aka. Yigya kusu kambwa kunu ka batũ nĩbũ mabinikyana, a ndi yigya yotu, yo ngbingbili ni kegũ wa boyoyiso mino.

11 Makaiba binza be yigya kusu kambwa ka mutũ yikaka-yikaka luga kunu a ndi mũdũngũni beyo baba ugyaga mino bomikaki.

12 Tamupaga ndi mutũũ, tanamutumisa mambengi, tanamugbityaga ambe obili kunu iki wanza ko misa ko Kunzi, nino amumakaga ka Bungama na ka ibiba kaki.

13 Kinili, takamigisilya bata Kunzi ibiba bongbinga basi kye ngbingo yi nino tamubikyaga ndi mino makpumuka ko Kunzi, makabailyagu ndi abe likpumuka ka mũmbanzũ, luki limoti abe nilo ko Kunzi. Iyo, a likpumuka nilo apũnya lingũũ ko Kunzi, akagya ligubo kũso kunu yi nĩbũ mabinikyana.

14 Bamamaki, ka lingũũ, mabye ndi likingyosi la yigya ka batũ ba Makanisa ko Kunzi nĩbũ babinikyana Yeso-Kilisito kũ ka iwili ya Yudea. Bomomonu bikpe bamugyogyisa ndi mũdũngũni beyo Bayuda bugyogisa ndi mino ibũ.

15 Ibũ bũ bamwũ ndi Mombukwono-dosu Yeso na bogyalandũ, batigyogyiso gũni ibusu. Likpumuka nilo bagyaga kabosilogigũ Kunzi, ibũ ba bomuyoniso ka batũ basi.

16 Bikaga katipakya be takubikyogonitũgũ batũ nĩbũ bakegũ bayuda Mongoni Manza nimo akwanana kaupá muhukuso. Pisi ka yigya yi niyo, bakaidukulogo kotiwoso bunye kabũ nĩbũ bagyaga bongbinga basi. Luki limoti, ka mulibo

ngbata ko Kunzi usilyoni kawa.

Polo a bata na musasa kaundoku Batesalonika

¹⁷ Bamamaki, tasanana ndi na ibunu ka nzayi ko ngbingo, luki limoti, kegwa ka mambengi. Ta ndi na musasa kunu kegbe, kinili togyi bi yasi kaında bata kamumina.

¹⁸ Tikaga ndi na musasa kaında kamuminoku aka bata. Imi, Polo nosisyagatu ndi ligundu kaında ku kunu, luki limoti, Abili anatikpingba.

¹⁹ Ibunu ma na mutamanagi, igyagya na begbegbe baya bututungyo kusu nibayo tika ndeke mino na bugindo ka lisyenilo Mombukwono-dosu Yeso igoku ndeke mino.

²⁰ A linganu be ibusu, tikaga na magyagya na bugindo ko bulya kunu.

3

¹ Ka mulibo, takakwananigu ndi bata kabundila bindi, kinili, tina ndi binza kotigolo ibusu baba ka Atene,

² tamutikilya kawa ndi momosu beyo ka Timotio ninu agyaga ligubo ko Kunzi nilo libikyaga Mongoni Manza ka Kilisito pa imoti na ibusu. Tamutikilya ndi kye ongotisiku baya kunu, amutumisi mambengi ka baya,

³ iba mambanzu gutugu bemoti aka luga kunu kogwonitogu bupo ka yigyogyiso yi niyo. A beyo, makaiba binza ibunu bamombukwana-donu be okwononi be tigyogyisi beyo.

⁴ Ngbingo yi ninu ta ndi mino ku kunu, tamubikya ndi kambwa aka be batigyogyisatu

ndεke. Makaiba binza ambe yigyogyiso yi k̄wa niȳo atisilya ndi ȳo.

⁵ Kinili, kaina βε keγ̄u ndi binza kaiko kaibub̄undya, nam̄utikilya ndi Timotio kye indi kaiba βeȳo baya kunu a k̄wa mino. Na ndi kabanga ambe yaḡoḡo Mumuyoniso amubofoni, kika ndi ni a βeȳo, ligubo kusu inda ndi payaya.

⁶ Luki limoti, mbiya-mbiya wan̄u, Timotio iginiku, atip̄aga mongoni manza k̄γ̄u wa baya na sipananis̄o kunu. Atibikȳi βε matitamanaga masye masi, na βε ma βata na m̄sasa katimina βeḡeȳo ibusu ta ḡoni mino na imu k̄γ̄u kunu.

⁷ Kinili, bomika-mama, gut̄uḡu ta ndi ka yigyogyiso na buk̄peki-k̄peki, baya kunu ȳo atitumis̄aga ndi mambengi.

⁸ Mbiya-mbiya wan̄u, mambengi atisyini kye mab̄umatikana na Mombukwono-dosu aka.

⁹ Nakibiḡu ikan̄i takwanana kamigisya Kunzi ibiba β̄u ko bulya kunu. A βeȳo, tabutumo na magyagya βid̄ε kambwa kaki ko bulya kunu.

¹⁰ Talumbaga Kunzi na kekele biti na lisȳe kye atihukwilyi pisi kainanana βata na ibunu na kam̄umatilya nil̄o amub̄wi ka baya.

¹¹ Kunzi βik̄pe, Obosu, pa imoti na Mombukwono-dosu Yeso, βatihukwilyi pisi kaında ku kunu.

¹² Mombukwono-dosu am̄umatilyi sipananis̄o sidingi luga kunu na βambanz̄u βaḡoḡo basi, m̄ad̄onḡoni βeȳo ibusu tam̄apaga mino.

¹³ Amungotisi mambengi kye miki βat̄u botu ni keγ̄u wa βamuyoyiso mino kambwa ka Kunzi Obosu, ka lisȳe nil̄o Mombukwono-dosu Yeso odoku ndεke mino pa imoti na βat̄u kaki basi.

4

Yigya niyo Kunzi apaga

¹ Ka mulibo, bamamaki, tamuwonisilyoni ndi yigya niyo okwononi kabosilo Kunzi. A beyo, obili kunu a kawa kakpakyana beyo aka yo. Mbiya-mbiya wanu, takamukunga na kaitatanaga na ibunu ko lino ka Mombukwono-dosu Yeso ambe widukulogoni kawa asi kagya aka bunza.

² Makaiba beyo tamupa ndi mino mutuu nimo otukyoku ka Mombukwono-dosu Yeso.

³ Kunzi apaga be wikoni batu botu na ni makegu kagya bilya.

⁴ Mutu yikaka-yikaka iki na mukaki kye biki na obili nino okwononi na ibiba, nino mubosila Kunzi,

⁵ kani kisigu kogwa ka musasa manye, madongoni abe batu bagogo nibo bakamibigu Kunzi.

⁶ Kabyenene na munzina mi nimo, mumbanzu gutugu bemoti aka kagyilyonitogu bengeni bunye ikani kabo. Tamubikyoni ndi, ta bata kaigyilya kamubikya ambe Mombukwono-dosu ugyogyisatu ndeke batu bi nibo bakagya inguo ya makpumuka mi nimo.

⁷ A beyo, Kunzi katimakagu kye tiki kagya likpumuka lanye, luki limoti, kye tiki botu.

⁸ Kinili, mutu wasi nino okyi mutuu mi nima, kakyigu mumbanzu, luki limoti, akyi Kunzi nino amupaga Limbengi-Lotu kaki.

⁹ Kegu na izangiya be tamukpikilyi ka nilo ondi sipananiso luga kunu, kye Kunzi amuwonisiloni

ndi beyo makwanana mino kaiko na sipananiso luga kunu.

¹⁰ A nilo mugyilyaga bomomonu basi ka iwili yasi ya Makedonia. Luki limoti, bamamaki, takamukunga ambe widukulogoni kawa asi kagya aka bunza.

¹¹ Gyoni kেকে kaika na maziyo. Mutu yikakayikaka andi mbeyi likrumaka kaki bikpe, agya ligubo na mafoku, mudongoni beyo tamupa ndi mino mutuu.

¹² Makagya beyo, minisanatu na ibiba ko misa ka batu nibo bakegu bakilisito. Makikigu bakigumya ka mumbanza.

Yigoku ka Mombukwono-dosu

¹³ Bamamaki, takapa ambe wiboni likrumaka ko bulya ka batu nibo bokwogo, kye makikonitogu kalya kumbu mudongoni abe batu bagogo nibo bakegu na mutamanagi.

¹⁴ Ta na baya ambe Yeso okwatuu ndi, opupo ka mbuku. Kinili, ta goni na baya ambe Kunzi upupisatu ndeke ka mbuku pa imoti na Yeso batuu nibo bokwaga ndi ni babinikyonini.

¹⁵ Kabyenene na mutuu ka Mombukwono-dosu, tamubikiyi be: Ibusu bi nibo ta mbeyi na obili aka kadwe ku kwa ku Mombukwono-dosu igoku ndeke mino, takukitagigu ndeke nibo bokwaga ndi.

¹⁶ Tukana ndeke mungbi, liyu ka ngama ka bamalaika, se kawa nilo la sifa ko Kunzi. Kumbuso yi, Mombukwono-dosu bikpe osyoku kotukyoku kugu wa lisyu. Kawa wa, batuu nibo

bokwaga ndi kusɔ ka Yeso, bika ndeke batɔ ba mambwa kopupoku ka mbakɔ.

¹⁷ Kumbuso yi, ifusu bi nibɔ tika ndeke na ɔbili aka ko ngbingo yi ninɔ, batibinika ndeke pa imoti na ibɔ kɛgɔ wa lisyɛ, kobongonoku na Mombukwono-dosu kɔ. Tika kɔwa ndeke bongbinga basi pa imoti na Bamombukwono-dosu kɔ.

¹⁸ Tumisononi nekɔ mambengi na mɔnzina mi nima.

5

Kabɔndaga lisyɛ nilɔ Mombukwono-dosu odoku ndeke mino

¹ Bamamaki, kɛgɔ na izangiya bɛ namukpilyi likrɔmɔka ko bulya lisyɛ ikani ko bulya ngbingo yi ninɔ makrɔmɔka mi ninɔ igyonosa ndeke mino.

² Makaiba ibunu bamombukwana-donu bɛ lisyɛ ka Mombukwono-dosu odoku ndeke bigbututu mɔɔngɔni bɛyɔ mɔtɔ wo kubakɔ odogoku mino no biti.

³ Ngbingo yi ninɔ, bambanzɔ bika ndeke mino kabikya bɛ: «Ta ka maziyɔ na pa mbeyɔ biwo», ko ngbingo yi ninɔ gɔni nɔ, bɔnyɛ usilya ndeke bigbututu, mɔɔngɔni abɛ mɔzuzula ninɔ asilyaga muko wa mɔma ka libukuti. Gatugɔ mambanzɔ bemoti aka kahɔkagigɔ ndeke mino.

⁴ Bamamaki, luki limoti, ibunu makegɔ ko biti, bɛkyɛ lisyɛ li nilɔ amusilyi ndeke bigbututu abɛ mɔtɔ wo kubakɔ.

⁵ A bɛyɔ, ibunu basi ma batɔ ba bɔngbanganya na ba lisyɛ lisyɛ. Takegɔ ifusu batɔ bɔ biti ikani nibɔ bakapagigɔ bɔngbanganya.

⁶ Kinili, takololonitogũ abe batũ ßagogo, luki limoti, tikini ßubisi, tika ßakiminya.

⁷ Batũ nißo ßalalaga, ßalalaga no biti, na nißo ßikaga na libũma, ßomwaga no biti.

⁸ Luki limoti, ifusu ta batũ ßa lisyẽ lisyẽ, tokwononi kaiko ßakiminya. Timokisyini baya na sipananiso abe kutuko kwa ngweyi kaibuulyo mbanzi, timokisyo mutamanagi ma muhukuso abe sikpakpasũ sa ngweyi katibuulyogo yi.

⁹ Kunzi katipunagagũ ndi ße tigyogyisi ko bulya ngbũta kaki. Luki limoti, ße tinisoni na muhukuso ko pisi ka Mombukwono-dosu Yeso-Kilisito.

¹⁰ Iyi, atikwilyaga ndi ifusu, kye takika gutugũ ßubisi ikanĩ bukwo, tiki ndeke na oßili pa imoti na ißũ ka lisyẽ nißo igoku ndeke mino.

¹¹ Kinili, tumisononi mambengi, midukulogo kongotiso baya kunu, maðongoni ßeyo mikago mino kagya.

Mutũ na yuuso ya mulibo

¹² Bamamaki, takamũbikya ambe hudondisyoni batũ nißo ßakagya ligubo luga kunu, ßakamukpokyoniso ko pisi ka Mombukwono-dosu na kamupá mutũ.

¹³ Hubibisogoni kugbe, miko na sipananiso na ißũ ko bulya ligubo kabũ. Wikoni na maziyo luga kunu.

¹⁴ Bamamaki, takamũkũnga ambe hubikyoni batũ nißo ßakapagigũ ligubo ambe ßiminyito, hutumisoni mambengi nißo ßa na buti, husingyoni batũ nißo ßakegũ no ngu, wikoni na limbengi linda ka batũ basi.

¹⁵ Wibuulyonito, mumbanzu gutugu bemoti aka kamigisilyonitogu daki bunye ka bunye, luki limoti, kisoni bongbinga basi kagya bunza aka luga kunu na ka bambanzu basi.

¹⁶ Gwoni magyagya masye masi.

¹⁷ Lumbogoni masye masi.

¹⁸ Mumigisilyogoni Kunzi ibiba ka makpamuka masi kye nilo a sipananiso kaki pisi ka Yeso-Kilisito.

¹⁹ Makokpingbonitogu ligubo la Limbengi-Lotu.

²⁰ Makinonitogu mutuu ka bogyalandu ko Kunzi payaya.

²¹ Luki limoti, kpimoni makpamuka masi, mobingisyo nimo manzanza.

²² Nyikoni mobi ma bunye masi.

²³ Kunzi bikpe nino mombukwana maziyo amuitisi batu botu ka bopisi bayasi, obuulyogi tamanaga, limbengi na nzayi kunu yasi, kye kikonitogu na bunye gutugu bumuti aka ngbingo yi nino Mombukwono-dosu Yeso-Kilisito igoku ndeke mino.

²⁴ Mutu yi nino amumakaga ndi, a mutu walingunu, iyi, otulyosatw likpamuka li nili.

²⁵ Bamamaki, tilumbilyonito goni ifusu.

²⁶ Tilyononi, mopututonogo abe bomika-muko.

²⁷ Nakamukanga ko lino ka Mombukwono-dosu ambe mutongulogoni balawa yi nima ka batw basi nibo babaya Yeso-Kilisito.

²⁸ Izayo ka Mombukwono-dosu Yeso-Kilisito iki pa imoti na ifunu.

AGUMƐ WAMBIYA

Lika: AGUMƐ WAMBIYA (New Testament+)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Lika

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

f796df90-b7da-5393-9b93-c756eba4e5d6